

1988, 10. března – Sdělení VONS č. 733 „Zásah proti Společnosti TGM“ o zadržení a výsleších Emanuela Mandlera, Otty Wichterleho a dalších účastníků schůzky přípravného výboru Společnosti TGM a o zadržení Jaroslava Mezníka a Jana Šimsy s cílem zabránit jim v položení kytice na hrob Tomáše Garrigua Masaryka, jejich nuceném návratu do Brna a opětovném zadržení a výslechu příslušníky StB v Brně.

Dne 5. 3. 1988 večer se konala v bytě vnučky T. G. Masaryka dr. Anny Masarykové v Praze na Malé Straně schůzka přípravného výboru Společnosti TGM.

Poté, co dvanáct návštěvníků bytu A. Masarykové opustilo dům, byli všichni zastaveni příslušníky SNB, kteří je převezli na tři různá oddělení VB v Praze. Tam jim odňali veškeré písemnosti, které měli u sebe, a po výslechu je propustili, až na dr. Emanuela Mandlera, jehož na 48 hodin zajistili. E. Mandler byl propuštěn 7. 3. ve večerních hodinách. Mezi předvedenými byl i akademik Otto Wichterle, dnes již pětasedmdesátiletý přední čs. vědec světového jména, odborník v oblasti makromolekulární chemie, nositel Řádu práce a laureát Státní ceny. Tímto zásahem zmařila Státní bezpečnost vzpomínkovou slavnost, která se měla konat 6. 3. u příležitosti 138. výročí narození TGM u jeho hrobu v Lánech.

V této souvislosti byli dne 4. 3. ve večerních hodinách zadrženi příslušníky VB a StB na nádraží Praha-střed také dva signatáři Charty 77 z Brna, historik Jaroslav Mezník a evangelický duchovní Jan Šimsa, kteří přicestovali do Prahy, aby 6. 3. položili kytici na hrob TGM. Jejich předvedení zdůvodnila Státní bezpečnost opatřeními, které podniká na ochranu pouti k počtě blahoslavené Anežky. Poté odňali Janu Šimsovi listinu obsahující návrh zásad a vymezení činnosti Společnosti TGM a Jaroslavu Mezníkovi červeno-modro-bílou stuhu od kytice s nápisem „Věrní zůstaneme – Moravané“, jeden výtisk Lidových novin a strojopisnou historickou práci s poznámkami. Po půldruhé hodině byli skupinou

Státní bezpečnosti, které velel pplk. Kmoch, posazeni do rychlíku do Brna. V Brně byli po příjezdu ve 2.15 hod. opět zastaveni skupinou StB, vedenou kpt. Dvořákem a předvedeni na Krajskou správu SNB do Leninovy ulice, kde byli podrobeni krátkému výslechu. Když se zavázali, že do Prahy už v tomto týdnu nepojedou, a vzali na vědomí, že je orgány SNB budou kontrolovat, byli oba propuštěni.¹

Tyto policejní zásahy proti vznikající Společnosti TGM byly součástí mohutných represivních opatření, které orgány SNB podnikaly proti národní katolické pouti do katedrály sv. Víta, konané 6. 3., proti Chartě 77 a proti čs. občanům, pozvaným dne 4. 3. na večeri do rezidence britského velvyslanectví.²

Informace o Chartě 77, r. 11, 1988, č. 6, s. 11.

POZNÁMKY

¹ Ke vzniku Masarykovy společnosti, policejnímu zásahu proti ustavující schůzi společnosti a zadržení Jana Šimsy a Jaroslava Mezníka v Praze a v Brně viz MEZNÍK, Jaroslav: *Můj život za vlády komunistů (1948–1989)*, Brno 2002, s. 274–280. Dále viz jeho fejeton „Podivná historie jedné kytice“ in: *Obsah* 7, 1988, č. 3, s. 33–37.

² K těmto zásahům viz sdělení VONS č. 728 a 735, dokumenty č. 731 a 738.